

KOMUNIKACIJSKE KOMPETENCIJE ODGOJITELJA U KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKOJ ŽUPANIJU

COMMUNICATION COMPETENCIES OF PRESCHOOL TEACHERS IN KOPRIVNICA-KRIŽEVCI COUNTY

Ana GLOBOČNIK ŽUNAC

Sveučilište Sjever, Koprivnica
agzunac@unin.hr

Sandra TODOROV

sandra.todorov@vrtic-kutina.hr

Petra ERCEGOVAC

peercegovac@unin.hr

Primljeno / Received: 19. 3. 2022.

Prihvaćeno / Accepted: 26. 4. 2022.

Pregledni rad / Review

UDK / UDC: 373.2.011-051(497.525.1)«20»(049.5)

372.2:316.454.5(497.525Podravina)«20»

005.311.11:303.62

SAŽETAK

Polazeći od složenih komunikacijskih zahtjeva s kojima su u svom svakodnevnom profesionalnom radu suočeni odgojitelji zaposleni u području predškolskog odgoja, rad prikazuje teorijska uporišta na temelju kojih se navedeno zaključuje i rezultate provedenog primarnog istraživanja na uzorku 106 odgojitelja zaposlenih u dječjim vrtićima u Podravini. Provedeno anketiranje utvrdilo je važnost akademskog obrazovanja na kvalitetu javnog nastupa odgojitelja te utjecaj obrazovanja, no ne i iskustva (radnog staža) na pozitivan doživljaj komunikacijske situacije u kojoj se ostvaruje željeni komunikacijski učinak. Analiza rezultata pokazuje da odgojitelji u Podravini imaju komunikacijske kompetencije utvrđene kao važne za suvremeni odgoji rad. Obzirom na velik postotak onih koji još uvijek javne nastupe doživljavaju kao stresne situacije, rad utvrđuje važnost kontinuiranog obrazovanja u tom smislu.

Ključne riječi: Komunikacija odgojitelja, kompetencije odgojitelja, komunikacijske kompetencije, javni nastup odgojitelja, akademska komunikacija odgojitelja, predškolski odgoj

Keywords: communication of preschool teachers, competencies of preschool teachers, communication competencies, public performance of preschool teachers, academic communication of preschool teachers, preschool education

UVOD

U okviru svojih profesionalnih aktivnosti odgojitelji svakodnevno komuniciraju s različitim ciljnim skupinama, od stručnih službi do roditelja. Svaka takva komunikacija je specifična i pretpostavlja određena prilagođavanja, ali sve te komunikacijske situacije moraju biti visoko profesionalne i stručne i predstavljaju određeni izazov zbog važnosti postizanja željenog ishoda i zbog potencijalnih opasnosti da se taj rizik ne postigne ili što može biti još gore, da ishod zbog nerazumijevanja bude ostvaren u suprotnom smjeru od očekivanog. Nepostizanje je samo jedan od mogućih nepoželjnih ishoda komunikacijskih procesa, a još opasniji ishod nalazi se u stvaranju negativne percepcije sugovornika pri čemu odgojitelj može dugoročno naštetiti svojem profesionalnom imidžu. Negativni profesionalni imidž odgojitelja može značiti nepovjerenje publike (roditelja ili kolega stručnih suradnika) i umanjivanje kompetencija odgojitelja. U mnogočemu se može zaključiti da se djelovanje i profesionalni rad odgojitelja temelji na komunikaciji, no u fokusu obrazovanja odgojitelja kroz povijest bila je komunikacija s dje-

com kao primarnim subjektima odgojno-obrazovnog rada. Suvremena teorija prikazuje odgojno-obrazovni rad kao timski proces koji nužno uključuje i različite druge dionike između kojih komunikacija mora zadovoljavati određene postavljene zahtjeve. Navedeno otvara pitanje koliko su odgojitelji spremni na komunikacijske izazove kao i pitanje u kojoj ih mjeri formalno profesionalno obrazovanje priprema u tom smislu. Utvrđujući teorijske postavke opisanog problema rad prikazuje jedan dio šireg istraživanja o komunikacijskim kompetencijama odgojitelja odnosno fokus rada je na utvrđivanje statusa odgojitelja u Podravini. Rezultati istraživanja prikazuju korelacije između komunikacijskih kompetencija odgojitelja koji su završili suvremene studije odnosno studijske programe u kojima je u većoj mjeri zastupljeno područje stjecanja komunikacijskih kompetencija i to na preddiplomskoj i diplomskoj razini i onih odgojitelja koji su kompetencije stekli u okviru starijih programa. S tim u vezi rad diskutira i utjecaj iskustva odnosno radnog staža na komunikacijske kompetencije. Drugi dio istraživanja obuhvaća procjenu emocija ispitanika- odgojitelja odnosno utvrđuje u kojoj mjeri javni nastup kod njih stvara osjećaj nelagode i anksioznosti i u kojoj mjeri na to utječe obrazovanje iz područja akademske komunikacije.

ZNAČAJ AKADEMSKE KOMUNIKACIJE ZA RAZVOJ KOMPETENTNOG ODGOJITELJA

Komunikacijske kompetencije stječu se prema mnogim autorima razvojem akademske komunikacije koja ima svoja određena načela koja se odnose na akademski stil, akademsku objektivnost, akademsku dokazivost, akademsku etičnost i društveni doprinos. Silobrčić (2008) objašnjava načelo stila koji se odnosi se na kratkoću pojašnjavanja, jasnoću informacije, jednostavnost u izričaju, ujednačenost u navođenju, uravnoteženost u dijelovima sadržaja, nadzor u slijedu i zanimljivost u prikazu te načelo objektivnost akademske komunikacije koje uključuje neutralno iznošenje činjenica s obzirom da objektivizam omogućuje i olakšava proces prosuđivanja, kvalitetnije uočavanje odnosa između predstavljenim činjenicama, poticanje kritičnosti i neprestanu samoprocjenu. Mitchell i Andrews (2000) akademsku dokazivost kao pristup temeljen na kritičkom promišljanju o dostupnim činjenicama. Kritičko promišljanje u uskoj je vezi sa argumentacijskim diskursom jer pronaći uvjerljive tvrdnje, tj. argumente navodi nas da iznesene činjenice sagledamo iz raznih kutova. Carroll (2013) smatra važnost utvrđivanja općih i preciznih kriterija vezanih uz preuzimanje sadržaja o određenoj materiji iz raznih izvora kako bi se moglo govoriti o akademskoj etičnosti. Park (2003) je u svom istraživanju dokazao da studenti plagiranje smatraju manjim prijestupom. Sims (1993) je u svom istraživanju dokazao da studenti koji su varali tijekom studija pokazali tendenciju varanja u kasnijem profesionalnom životu. Peck i McDonald (1994) objasnili su da je primarna svrha akademske komunikacije kreiranje znanja zbog interesa šire društvene zajednice i na taj način ima društveni doprinos. Akademska komunikacija prema Globočnik Žunac (2018), razvija kognitivne procese i vještine potrebne za komplicirane zadatke temeljene na procesima analize i sinteze, smanjuje pojavu rizika u procesu odlučivanja, osigurava efektivnije izvođenje zadataka i stvaranje vrhunske stručnosti i profesionalizma. Osim što navedenim načelima akademskog komuniciranja profesionalci iz različitih profesija jačaju svoju stručnu moć, oni osnažuju i svoje komunikacijske pretpostavke kojima će kvalitetnije komunicirati u različitim izazovnim situacijama bilo da je riječ o kriznoj situaciji ili razgovoru s 'teškim osobama'. Akademska komunikacija ima temeljni zadatak naučiti provoditi konstruktivnu argumentiranu komunikaciju. Škarić (2011) kaže da je argument komunikacijsko sredstvo koje primjenjujemo kada sugovornika pokušavamo u nešto uvjeriti. Bodlović (2015) smatra da je uspješnost argumentiranja u ovisnosti o spremnosti sudionika rasprave i njihovoj oštroomnosti. Pod spremnosti smatra koliko je sudionik upoznat sa temom rasprave i posjeduje li određena predznanja o njoj, a oštroomnost uključuje sposobnost apstrakcije, prepoznavanja finih razlikovanja i implikacije. Marsh (1983) razlikuje dvije dimenzije: spremnost (zainteresiranost za temu) i oštroomnost koju nadalje dijeli na tri stupnja (prikaz 1).

Prikaz 1. Tipovi sudionika na temelju oštroumnosti i spremnosti

		OŠTROUMNOST		
		VISOKA	SREDNJA	NISKA
SPREMNOST	VISOKA	EKSPERTI	PROFESIONALCI	PREDRADNICI
	SREDNJA	EKSPERTI S DRUGOG PODRUČJA	UOBIČAJENA PUBLIKA	NESTRUČNA PUBLIKA
	NISKA	PODČINJENI	OBIČAN SVIJET	MASOVNI AUDITORIJ

Izvor: Marsh, 1983, str. 118.

Prema Maršu (1983) samo eksperti, profesionalci i eksperti drugog područja imaju kvalifikacije za pravu argumentacijsku retoriku, a ostale kategorije, podčinjeni, običan svijet i masovni auditorij manje. Razvijanjem sposobnosti argumentiranog komuniciranja osoba razvija i mentalne procese kritičkog promišljanja, a Brassham et.al (2008) su uočili razlike u mišljenju kod pojedinaca koji imaju razvijeno kritičko mišljenje i oni koji nemaju (prikaz 2).

Prikaz 2. Razlike nekritičkog i kritičkog promišljanja

RAZLIKE NEKRITIČKOG I KRITIČKOG PROMIŠLJANJA	
POJEDINCI KOJI NE MISLE KRITIČKI	POJEDINCI KOJI MISLEKRITIČKI
često misle na način koji je nejasan, neprecizan i netočan	teže jasnoći, preciznosti, točnosti te drugim standardima kritičkog mišljenja
njihovo je mišljenje često posljedica egocentrizma, sociocentrizma, relativističkog načina mišljenja i neopravdanih pretpostavki	osjetljivi su na egocentrizam, sociocentrizam te druge prepreke u oblikovanju kritičkog mišljenja
ne vrednuju kritičko mišljenje	razumiju važnost kritičkog mišljenja za pojedinca, ali i društvo u cjelini
pretvaraju se da znaju više od onoga što zaista znaju te ignoriraju svoja ograničenja	posjeduju intelektualnu iskrenost, priznaju ono što ne znaju te prepoznaju svoja ograničenja
zatvorenog su uma te se opiru kritikama njihovih vjerovanja	otvorenog uma slušaju suprotna stajališta te prihvaćaju kritike njihovih vjerovanja
vjerovanja češće temelje na vlastitim interesima i predrasudama	svoja vjerovanja temelje na činjenicama i dokazima, a ne na vlastitim preferencijama i interesima
nedostaje im svijest o vlastitim uvjerenjima i predrasudama	svjesni su svojih uvjerenja i predrasuda koje oblikuju način na koji percipiramo svijet
grade stavove koji odgovaraju grupi, nekritički slijede vjerovanja i vrijednosti drugih	misle samostalno i ne boje se iskazati neslaganje s mišljenjem grupe
lako ih se omete nepotrebnim informacijama te im nedostaje sposobnost uočavanja bitnog	sposobni su shvatiti bit problema, bez da ih ometaju detalji
boje se i odbijaju ideje koje izazivaju njihova osnovna vjerovanja	imaju intelektualnu hrabrost suočiti se i ocijeniti ideje koje izazivaju njihova osnovna vjerovanja
često su relativno ravnodušni prema istini te im nedostaje znatiželja	teže istini te su znatiželjni
nemaju tendenciju ustrajnosti kada se suoče s intelektualnim preprekama ili poteškoćama	imaju intelektualnu ustrajnost da teže uvidati istine bez obzira na prepreke i poteškoće

Izvor: Bassham et.al, 2008, str. 25

Kritičko promišljanje temeljeno na argumentiranoj komunikaciji jačaju intelektualne sposobnosti pojedinca, a Bucberger (2012) među te (uz ostale) ubraja sposobnost razlikovanja relevantnih i irelevantnih informacija unutar zadanog konteksta, sposobnost interpretacije informacija, sposobnost povezivanja prethodnog znanja i novih informacija te različitih, sposobnost organizacije sadržaja u smislenu cjelinu, sposobnost vrednovanja informacija i gledišta, sposobnost formiranja stavova i zastupanja ideja i sposobnost opravdanja stavova, gledišta. Tim van Gelder (2005) smatra da je kritičko promišljanje zahtjevan i kompleksan proces koji se ne aktivira spontano već zahtijeva dodatan kognitivni napor koji mnogi nisu spremni uložiti no naglašava da vježbanje vodi do uspjeha. Za vježbanje takvih misaonih procesa i razvijanje komunikacijskih kompetencija dobar je oblik debata koje su sve češće forma koja se koristi. Lukić (2013) definira debatu i kao strukturirana rasprava koja podrazumijeva da je unaprijed

dogovoreno koliko govornika sudjeluje u debati, kojim redosljedom sudjeluju i koliko vremena imaju za svoje govore. Prema Lukiću (2013) da bi se kvalitetno debatiralo, nužno se za debatu unaprijed dobro pripremiti – pročitati relevantnu literaturu, potražiti potrebne informacije, konzultirati stručnjake za područje o kojem će u debati biti riječ. To debatu čini zabavnim i kreativnim načinom učenja novih sadržaja. Za razliku od drugih vrsta rasprava u debati se ne zastupa vlastiti stav. Stoga tijekom pripreme debate moramo jednako dobro pripremiti i argumente u prilog i argumente protiv određene teze. Time se preispituju vlastiti stavovi i nerijetko se dolazi do saznanja da stvari nisu tako crno-bijele kako se čine, odnosno da se različiti stavovi mogu dobro argumentirati. Kroz argumentiranu i primjerima potkrijepljenu raspravu sudionici uviđaju kako uvijek postoje dvije strane medalje te kako je u društvenoj raspravi nemoguće tvrditi apsolutnu istinu ili biti apsolutno u pravu. Freeley i Steinberg (2009) smatraju da akademska debata tj. rasprava ni na koji način nije ograničena na učionicu ili određeni tečaj argumentacije. Mnogi debatni programi danas su svoj fokus proširili i na ostale forenzičke aktivnosti pa Freeley i Steinberg (ibid) definiraju forenziku kao obrazovnu aktivnost koja se prvenstveno bavi korištenjem argumentacije, perspektive u ispitivanju problema i komunikaciji s ljudima.

KOMUNIKACIJSKA ULOGA ODGOJITELJA

Zanimanje odgojitelja je interdisciplinarno i radi se o osobi koja je odgovorna za cjelokupni odgojno-obrazovni proces. Uloga odgojitelja i osnovni zadatak je promatranje djeteta u interakciji s drugom djecom i osmišljavanje okruženja koje potiče optimalan razvoj u odgojnoj skupini što je jedna od bitnih odrednica humanistički usmjerenog predškolskog kurikuluma. Kako bi ostvario svoje zadaće i ciljeve, odgojitelj nužno surađuje s užom i širom okolinom. Pod užom okolinom smatraju se djeca, roditelji, odgojitelji, stručni tim i pomoćno tehničko osoblje dok pod širom osobe izvan odgojno-obrazovne ustanove iz različitih javnih i gospodarskih subjekata s kojima surađuju na različite načine (policajci, vatrogasci, knjižničari, zdravstveni radnici i sl.). Sa svima njima odgojitelj uspostavlja komunikaciju na različitim razinama vodeći računa o stilu komuniciranja. Fulghum (Fulghum, nd) naglašava važnost neverbalne komunikacije u komunikaciji s djecom, ali i integriteta odgojitelja koji primjerom moraju komunicirati ono što u odgojnom smislu žele postići kod djece s kojom rade. S. Kierkegaard (1964, prema Juul, 2002) govori o važnosti razumijevanja sugovornika u komunikaciji i navodi da će biti malo koristi od neke količine znanja koje odgojitelj može isticati. Isti autor govori o važnosti pomaganja kroz znanje koje netko posjeduje što bi trebala biti i uloga odgojitelja u komunikaciji s roditeljima. Odgojitelj bi trebao imati status savjetnika koji će svojim iskustvom i kompetencijama pomagati roditeljima u postizanju odgojno-obrazovnih ciljeva. Komuniciranje s roditeljima ili osobama koje ne posjeduju pedagoška znanja i kompetencije te u potpunosti ne razumiju materiju pedagoških koncepata zahtjeva prilagođavanje odgojitelja sugovorniku. Takvim osobama mora se pričati s razumijevanjem i spremnošću na objašnjavanje određenih pojmova ili aktivnosti koristeći sva stečena teorijska i praktična znanja i komunikacijske vještine. Odgojitelj moraju pojasniti uzročno-posljedične veze na komunikacijski prihvatljiv način te biti siguran da je poruka koja je odasлана razumljiva sugovorniku. Izrazito je važno prilagoditi svoj stil komuniciranja različitim osobama kako bi se poruka koja se odašilje ispravno razumjela. Odgojitelj, profesionalac svoje struke, u potpunosti mora biti elokventan na svim komunikacijskim nivoima. Upotreba primjerenog akademskog vokabulara, terminološki ispravnih pojmova, razumijevanje sugovornikovog načina razmišljanja, jasnoća i preciznost u retorici sve su to odlike akademske komunikacije koju odgojitelj svakodnevno koristi. Jedan od primjera složene komunikacijske situacije je roditeljski sastanak u odgojnoj skupini pri čemu želi li pokazati svu svoju stručnost, kompetentnost, stečena znanja i dobiti pozitivnu povratnu informaciju od okoline s kojom svakodnevno komunicira, odgojitelj mora provesti temeljitu pripremu kao i kod bilo kojeg drugog javnog nastupa u drugim javnim profesijama. Priprema uključuje profesionalno pristupanje temi što s druge strane znači odgovorno, savjesno i sistematično, ali i pripremiti se za diskusiju o potencijalnim pitanjima. Za dobru pripremu odgojitelj mora proći i korak analize publike što uključuje procjenu njihovih kompetencija, ali i interesa. Budući se govori o javnom nastupu odgojitelja pred publikom (roditeljima) za koju se pretpostavlja da nema stručnih pedagoških znanja, odgojitelj mora prilagoditi rječnik i retoriku prisutnima služeći se jednostavnim jezikom i upotrebljavajući jednostavne rečenice bez upotrebe stručnih riječi

koje nisu pojašnjene. Za razliku od komuniciranja s roditeljima koji u osnovi ne dijele stručne kompetencije odgojitelja, ali mogu imati srodnih znanja i dolaziti iz različitih područja i profesija te ravnopravno sudjelovati u argumentiranim diskusijama, komunikacija odgojitelja s odgojiteljem ili stručnim timom bazira se dobrom poznavanju materije svih sudionika. Osim svakodnevne profesionalne komunikacije ovdje su uključene i različite situacije izlaganja na stručnim skupovima, predstavljanje stručnih tema, aktivnosti ili istraživanja kojom se promiče kvaliteta i profesionalnost u području odgoja i obrazovanja, posebno predškolskog odgoja. Ove situacije od odgojitelja istovremeno traže široko teorijsko znanje i praktično profesionalno umijeće (Šagud, 2011). Publika kojoj se obraća je sasvim iste profesije i upoznata je sa cjelokupnom materijom predškolskog odgoja i obrazovanja što podrazumijeva i složeniju pripremu. U ovom slučaju akademska komunikacija mora biti podignuta na višu razinu koristeći stručnu terminologiju koja služi širenju i prenošenju, svladavanju i ovjeravanju znanja (Oraić Tolić, 2011). Profesionalna komunikacija odgojitelja uključuje i onu s pomoćno-tehničkim osobljem, a s ciljem utvrđivanja realizacije određenih zadataka koji se obavljaju unutar odgojno obrazovnog rada. Premda se može smatrati da je ova komunikacija najmanje složena i ne zahtjeva posebnu pripremu, ipak zahtjeva komunikacijske vještine kojima će odgojitelji ostvariti međusobnu suradnju te će primjerenom komunikacijom dovesti do zadovoljstva svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Cilj rada je utvrditi status odgojitelja u Podravini obzirom na stečene komunikacijske kompetencije te kako se osjećaju u izazovnim komunikacijskim situacijama. Rezultati provedenog istraživanja imali su za cilj i utvrditi u kojoj je mjeri osjećaj nesigurnosti i nelagode u komunikaciji odgojitelja povezan s radnim iskustvom odnosno mijenja li se sa dužinom radnog staža. Postavljene hipoteze su: H1 Odgojitelji u Podravini koji su završili suvremene studije imaju zadovoljavajuću razinu kompetencija za izazovne komunikacijske situacije.

H2 Odgojitelji u Podravini svakodnevne situacije u kojima javno komuniciraju ne doživljavaju kao nelagodu.

H3 Duljinom radnog staža u odgojnoj ustanovi smanjuje se osjećaj nelagode u javnim nastupima.

H4 Obrazovanje iz područja akademske komunikacije ima utjecaja na javni nastup odgojitelja.

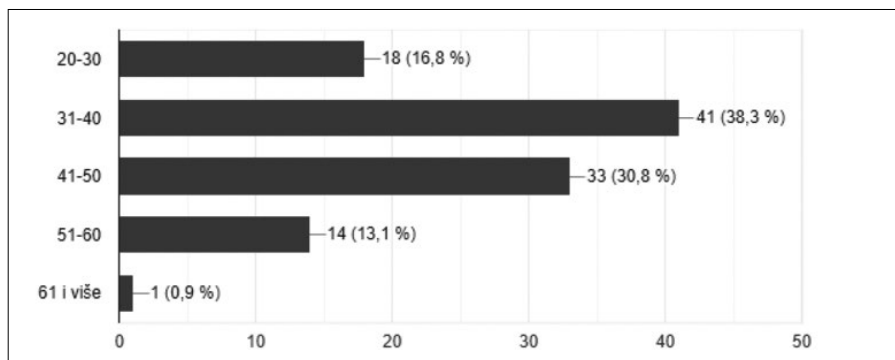
OPIS METODE

Prikazano istraživanje u ovom radu samo jedan je segment šireg istraživanja istih navedenih problema na razini središnje Hrvatske za koji je konstruiran poseban upitnik. Upitnik se sastojao od velikog broja pitanja zatvorenog tipa i izjava uz koje su ispitanici temeljem petostupanjske Likertove skale iznosili razinu svojih slaganja. Istraživanje je provedeno tijekom zime i proljeća 2021. godine.

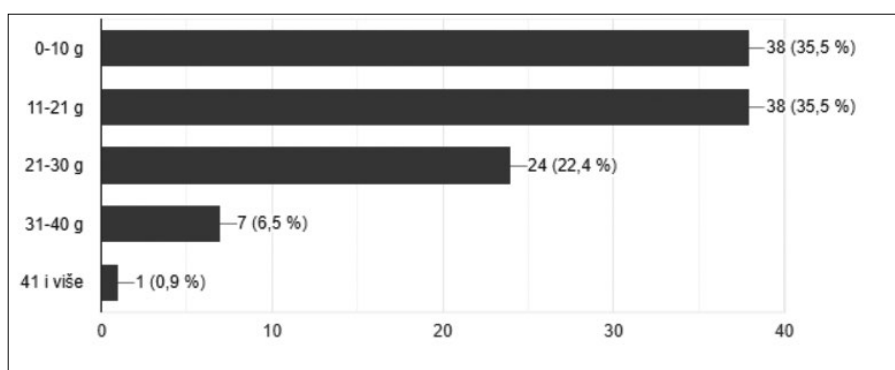
ISPITANICI

U ovom istraživanju sudjelovali su odgojitelji vrtića s područja Koprivničko-križevačke županije. Iz Koprivnice su sudjelovala tri vrtića: Dječji vrtić Tratinčica, Dječji vrtić Smiješak i Dječji vrtić Igra. Iz Virja Dječji vrtić Zrno, iz Kalnika Dječji vrtić Kalnički jaglac, Dječji vrtić Križevci iz Križevaca te Dječji vrtić Pčelica iz Molva. Od ukupno 107 ispitanika koji su pristupili, većim djelom je na pitanja odgovorilo njih 106, od toga 105 žena (99,1%) i 1 muškarac (0,9%). U analizi rezultata mogući su prikazi i s manjim brojem od 106 ispitanika budući u nekim odgovorima nisu dobiveni svi predviđeni. Obzirom na dob (prikaz 3) raspodjela ispitanika bila je sljedeća: 18 (16,8 %) odgojitelja između 20 i 30 godina, 41 (38,3%) ih je u dobi između 31 i 40 godina, 33 (30,8%) u dobi između 41 i 50 godina, 14 (13,1%) u dobi između 51 i 60 godina, 1 (0,9%) osoba starija je od 61 godinu.

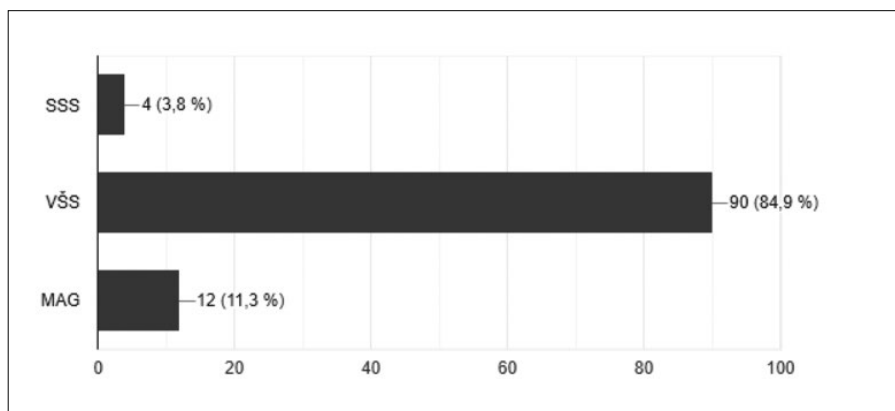
Ispitanici su grupirani u pet (5) skupina obzirom na duljinu radnog staža (prikaz 4). Radni staž od 0-10 godina u Dječjem vrtiću ima 38 (35,5%) ispitanika, 38 (35,5%) odgojitelja u vrtiću radi od 11-20 godina, 24 (22,4%) od 21-30 godina, 7 (6,5%) ima 31-40 godinu staža u vrtiću te 1 (0,5%) u vrtiću radi 41 godinu i više.

Prikaz 3. Distribucija ispitanika obzirom na dob

Prikaz 4. Distribucija ispitanika obzirom na radni staž u odgojnoj ustanovi

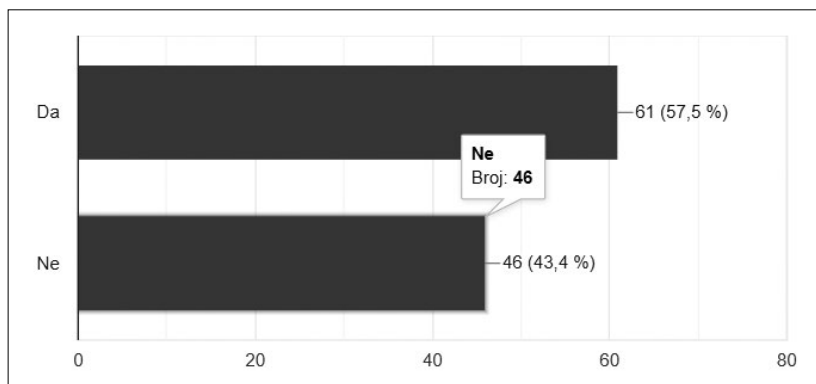
Prikaz 5. Distribucija ispitanika obzirom na završeno inicijalno obrazovanje

Budući je obrazovanje ispitanika ključna varijabla važno je naglasiti da 90 (84,9%) ispitanika ima završenu višu odgojiteljsku školu, njih 12 (11,3%) završilo je sveučilišni magisterij te je 4 (3,8%) odgojitelja sa završenim samo srednjoškolskim obrazovanjem (prikaz 5).

Sukladno provedenim anketama i dobivenim podacima može se utvrditi da u najvećem postotku posao odgojitelja u Podravini radi 99,1% žena, da je njih 55% mlađih od 40 godina, 76% ih radi u odgojiteljskoj ustanovi manje od 20 godina te čak 90% ispitanih odgojitelja ima VI. stupanj akademskog obrazovanja tj. VŠS.

ANALIZA REZULTATA

Analizom odgovora o spremnosti odgojitelja za javna izlaganja koja podrazumijevaju vođenje roditeljskih sastanaka kao sastavnih dijelova odgojno-obrazovnih procesa, ali i izlaganja određenih projekata, tema ili znanstvenih istraživanja na stručnim aktivima ili skupovima u vrtiću i izvan njega (prikaz

Prikaz 6. Subjektivni negativni osjećaj nelagode odgojitelja za vrijeme javnih izlaganja

6) ispitanici su izrazili osjećaj nelagode u javnom nastupu u 57,5% dok je 43,4% ispitanika izjavilo da nemaju negativnih osjećaja kod istih komunikacijskih situacija.

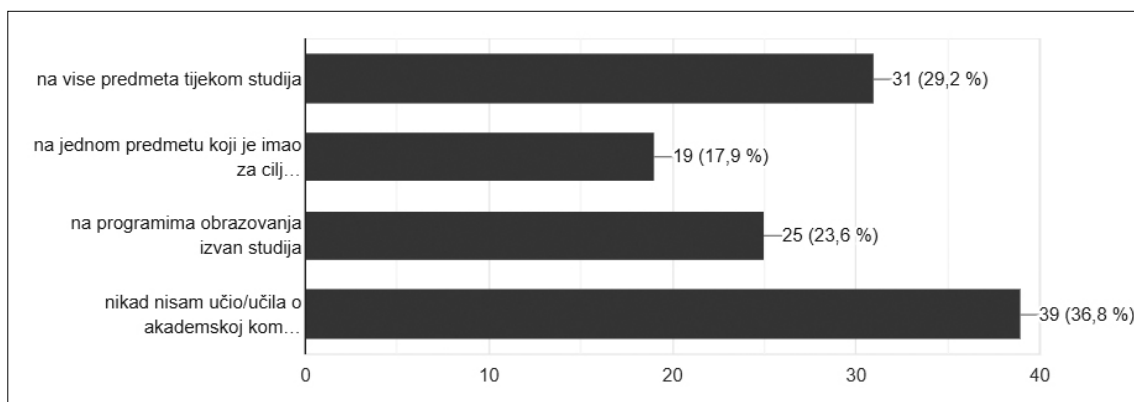
Istraživanje je pokazalo da najveći postotak ispitanika koji govore o osjećaju nelagode u javnim nastupima ima manje od 20 godina radnog staža (prikaz 7). Obzirom da je u ukupnom broju ispitanika manji broj onih s dužim radnim stažem, postoci između grupa se ne mogu uspoređivati no u skupini ispitanika dužine staža od 21 do 30 godina njih 66% izjašnjavaju nelagodu pri javnom nastupu dok se kasnije razlika između onih koji osjećaju i koji ne osjećaju nelagodu smanjuje.

Čak 36,8% ispitanika uključenih u ovo istraživanje kaže da nikada nije sudjelovalo u nikakvom obrazovnom programu o akademskoj komunikaciji dok je njih 23,6% o istome učilo u različitim programima izvan redovnog formalnog obrazovanja kojim su stekli kompetencije za posao odgojitelja. Ukupno 47,1% ispitanika je u redovnom obrazovanju bilo uključeno i položilo predmete koje sadržajem pokrivaju područje akademske komunikacije odnosno komunikacije općenito, a od toga njih 29,2% na više od jednog predmeta i 17,9% na samo jednom predmetu (prikaz 8).

Prikaz 7. Osjećaj nelagode u javnim izlaganjima obzirom na dužinu radnog staža

Staż u vrtiću	osjeća nelagodu pri javnim izlaganjima	Ne osjeća nelagodu pri javnim izlaganjima
0. – 10. godina (38 odg. 35,5%)	20 (52%)	18 (48%)
11-20 godina (38 odg. 35,5%)	23 (60%)	14 (40%)
21-30 godina (24 odg. ili 22,4%)	16 (66%)	8 (34%)
31-40 godinu (7 odg. ili 6,5%)	3 (43%)	4 (57%)
41 godinu i više (1 odg. ili 0,9%)		1

Prikaz 8. Obrazovanje odgojitelja vezano uz Akademsku komunikaciju

Analiza rezultata u prikazu 9 pokazuje da je ukupno 25 odgojitelja sa duljinom staža do 10 godina imalo obrazovanje iz akademske komunikacije, a njih 15 nije. U grupi odgojitelja koji imaju od 11 do 20 godina staža, njih 16 imalo je edukaciju na studiju, a 21 nije. Ukupno 7 odgojitelja staža dužeg od 20 godina imalo je edukaciju tijekom stjecanja formalnih kompetencija, a 24 nije ili se samostalno educiralo.

Prikaz 9. Obrazovanje iz područja akademske komunikacije obzirom na duljinu radnog staža

Staż u vrtiću	jedan predmet	više predmeta tijekom studija	programima obrazovanja izvan studija	nikada nisu učili o akademskoj komunikaciji
0. – 10. godina (38 odg. 35,5%)	10	15	4	9
11-20 godina (38 odg. 35,5%)	7	9	4	17
21-30 godina (24 odg. ili 22,4%)	1	5	8	9
31-40 godinu (7 odg. ili 6,5%)		1	2	4
41 godinu i više (1 odg. ili 0,9%)			1	

Analizom izjava odgojitelja o osjećaju nelagode prilikom javnog nastupa i stavljanjem istog u korelaciju s uključenim sadržajem iz komunikacijskih kompetencija tijekom obrazovanja, iz prikaza 10 može se vidjeti da je veći postotak onih koji ne osjećaju nelagodu kod javnih nastupa bilo zbog obrazovanja unutar formalnih programa ili izvan toga. Važno je naglasiti da 31 ispitanik koji je bio u nekom obliku obrazovnog programa izvještava o osjećaju nelagode dok isti osjećaj prikazuju 29 ispitanika koji nemaju nikakvog obrazovanja iz područja komunikacije.

Promatrajući samo ispitanike koji nisu bili uključeni u obrazovne programe, njih 29 izjašnjava da prilikom javnog nastupa osjeća nelagodu dok njih 10 ne osjećaju.

Prikaz 10. Osjećaj nelagode u javnim izlaganjima obzirom na obrazovanje iz područje akademske komunikacije

	jedan predmet	više predmeta tijekom studija	programima obrazovanja izvan studija	nikada nisu učili o akademskoj komunikaciji
DA (61 odg. ili 57,5%)	8	15	8	29
NE (46 odg. ili 43,4%)	9	16	11	10

DISKUSIJA

Obzirom na predstavljene rezultate o obrazovanju iz područja komunikacijskih kompetencija, posebno formalnom, vidljivo je da mlađi potencijal odgojitelja ima značajniju razinu potrebnih pretpostavki za suvremeno vladanje komunikacijskim procesom u okviru realizacije svojih profesionalnih zadaća. Isto se može vidjeti i iz razine smanjenja nelagode u javnim nastupima kod ispitanika koji su završili suvremene odgojiteljske studije te se može potvrditi prva hipoteza koja je glasila: 'Odgojitelji u Podravini koji su završili suvremene studije imaju zadovoljavajuću razinu kompetencija za izazovne komunikacijske situacije.'

Bez obzira što razlika u postotku ispitanika nije značajna, u prikazu 6. ispitanici su u većoj mjeri pokazali da se prilikom javnih nastupa kod njih javlja osjećaj nelagode (57,5%) pa se može zaključiti potreba detaljnijeg istraživanja druge hipoteze, odnosno temeljem ovog istraživanja hipoteza koja je

glasila: 'Odgojitelji u Podravini svakodnevne situacije u kojima javno komuniciraju ne doživljavaju kao nelagodu.' se odbacuje uz navedenu napomenu.

U skupinama koje određuju duljinu radnog staža, značajno je manji broj ispitanika s duljim radnim stažem zbog čega se rezultati mogu smatrati ograničenjem istraživanja. Radi se o tome da kod ispitanika s dužim stažem nema razlike u broju onih koji osjećaju i onih koji ne osjećaju nelagodu prilikom javnih nastupa, a ne primjećuje se niti utjecaj duljine radnog staža na smanjenje nelagode. Prema navedenom se treća hipoteza: 'Duljinom radnog staža u odgojnoj ustanovi smanjuje se osjećaj nelagode u javnim nastupima.', odbacuje.

Istraživanje pokazuje da značajnije obrazovanje iz područja komunikacije utječe na smanjenje osjećaje nelagode čime se ostvaruju pretpostavke za suveren nastup u kojem će stručne kompetencije odgojitelja doći do izražaja. Time je potvrđena posljednja hipoteza koja kaže da obrazovanje iz područja akademske komunikacije ima utjecaja na javni nastup odgojitelja.

Provedeno istraživanje obuhvaća ispitanike zaposlene u području Križevačko-Koprivničke županije te se raspodjela ispitanika veće usporedivosti obzirom na promatrane varijable ne može dobiti. U tom smislu vide se ograničenja ovog istraživanja. S druge strane uočeno je preopširno postavljanje četvrtje hipoteze te ona može biti prihvaćena samo uvjetno. Radi se o tome da je područje istraživanja bilo samo u smislu procjene nelagode koja je jedna od pretpostavki za ostvarivanje uspješne komunikacije, a nije provedena dubinska kvalitativna analiza komunikacije odgojitelja temeljem koje bi se moglo diskutirati i zaključiti o kvaliteti javnog nastupa.

ZAKLJUČAK

Važnost komunikacijskih kompetencija odgojitelja mnogo je puta znanstveno naglašavana čemu idu u prilog i suvremeni obrazovni programi za stjecanje formalnih kompetencija koji se značajno razlikuju u komunikacijskom sadržaju u usporedbi s nekim od prije deset, dvadeset i više godina pri čemu treba naglasiti da u odgojno-obrazovnim ustanovama još uvijek aktivno rade odgojitelji koji su svoje diplome stekli u tim starim programima. Budući istraživanje pokazuje važnost utjecaja obrazovanja na javni nastup odgojitelja, no još uvijek pokazuje značajnu razinu nelagode koju ispitanici osjećaju u takvim složenim komunikacijskim situacijama, može se zaključiti da postoji potreba kontinuiranog obrazovanja iz područja komunikacija i radu na podizanju kvalitete javnog nastupa. Budući je predstavljeno istraživanje uglavnom usmjereno na nelagodu i smanjenje anksioznosti kao pretpostavci za uspješan profesionalni nastup, otvoreno je pitanje i uočena potreba dubljeg istraživanja kvalitete komunikacije odgojitelja koja će uključivati i diskurzivnu analizu sadržaja komunikacije i stilova komuniciranja. Prikazani rezultati pokazuju samo status odgojitelj u Podravini i temeljem njih se može zaključiti da odgojitelji u ovoj hrvatskoj regiji imaju osnovne komunikacijske pretpostavke na kojima trebaju raditi.

BIBLIOGRAFIJA

1. Andrews, R., Mitchell, S. (2000). *Learning to Argue in Higher Education*. Portsmouth: Heinemann
2. Bassham, G. i sur. (2008). *Critical thinking: A student s introduction*. New York: McGraw-Hill
3. Bodlović, P. (2015). Argumentacija Ive Škarića: pretpostavke, teškoće i propusti. *Prolegomena* 14 (1); 101-112
4. Buchberger, I. (2012). *Kritičko mišljenje: priručnik kritičkog mišljenja, slušanja, čitanja i pisanja*. Rijeka: Udruga za razvoj visokog školstva Universitas
5. Caroll, J. (2013). *A Handbook for Deterring Plagiarism in Heigher*, Oxford Centre for Staff & Learning development
6. Freeley, A. J., Steinberg, J. (2009.) *Argumentation and Debate: Critical Thinking for Reasoned Decision Making*. Boston USA: Wadsworth Cengage Learning
7. Fulghum, R. (nd) preuzeto sa <https://www.poliklinika-djeca.hr/wp-content/uploads/2020/04/POGLEDAJTE-SVIJET-IZ-MOJIH-CIPELA-zavr%C5%A1no-za-web.pdf>
8. Globočnik Žunac, A. (2018) *Academic communication in business studies*, *Advances in Business Related Scientific Research Journal*, Vol 9, No 2, <https://www.absrc.org/wp-content/uploads/2018/12/PAPER-GlobocnikZunac.pdf>

9. Lukić, I. (2013). Debata kao nastavna metoda u predmetima društveno humanističkog područja. Agencija za odgoj i obrazovanje <http://www.azoo.hr>
10. (29.01.2015.)
11. Marsh, P.O. (1983). *Messages that Work: A Guide to Communication Design*. Englewood Cliffs, New Jersey, Educational Technology Publications, Inc
12. Oraić Tolić, D. (2011). *Akademsko pismo*. Zagreb: Naklada Ljevak
13. Park, C. (2005). In Other (People's) Words: plagiarism by university students—literature and lessons. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, Vol. 28, No. 5, str. 471-488
14. Peck McDonald, S. (1994) *Professional Academic Writing in humanities and social sciences*, Southern Illinois University Press, Carbondale i Edwardsville
15. Silobrčić, V. (2008). *Kako sastaviti, objaviti i ocijeniti znanstveno djelo*, 6. dopunjeno izdanje. Zagreb: Medicinska naklada Zagreb.
16. Sims, R.L. (1993.) The relationship between academic dishonesty and unethical business practices, *Journal of Education for Business*, 68 (4), p 207-211
17. Šagud, M. (2011). Inicijalno obrazovanje odgajatelja i profesionalni razvoj. *Pedagogijska istraživanja*, 8 (2): 259 – 269
18. Van Gelder, T. (2005). Teaching critical thinking: Some lessons from cognitive science. *College Teaching*, 53(1): 41-48.

SUMMARY

Starting from the complex communication requirements that educators employed in the field of preschool education are faced with in their daily professional work, the paper presents theoretical foundations on the basis of which the results of the primary research on a sample of 106 preschool teachers employed in kindergartens in Podravina are concluded. The survey determined the importance of academic education on the quality of public performance of preschool teachers and the impact of education, but not experience (work experience) on a positive experience of the communication situation in which the desired communication effect is achieved. The analysis of the results shows that preschool teachers in Podravina have communication competencies identified as important for modern educational work. Given the large percentage of those who still perceive public performance as stressful situations, the paper identifies the importance of continuous education in this regard.